

นายธนฤต คล้ายหงษ์ (อายุ 38 ปี) ประเภทงานศิลปหัตถกรรม : เครื่องทอ (ผ้าไหมมัดหมี่)

ที่อยู่ : 16/1 ม.2 ต. ชนบท อ. ชนบท จ. พนมเปญ 40180

โทรศัพท์ : 083-361-2232

 เอ้ ผ้าไทย 0833612232

ผ้าไหมมัดหมี่สีสันสวยงามที่อดใจมสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้พบเห็น ในอดีตนิยมทำกันในครัวเรือนแถบภาคอีสาน และไม่เฉพาะผู้หญิงเท่านั้นที่มีทักษะด้านนี้ ผู้ชายก็สามารถทำได้ละเอียดลออไม่แพ้กัน ธนฤต คล้ายหงษ์ ได้เข้ามาเป็นคนในครอบครัววงมัยยิ่ง ในฐานะลูกเขยทำให้ธนฤตมีโอกาสฝึกฝนทุกกระบวนการงานผ้ามัดหมี่จากครูสงคราม เริ่มตั้งแต่การมัดหมี่ “ลายฉิมปอ” และ “ลายวางเชิง” รวมไปถึงการย้อมสีและเทคนิคการทอ ธนฤตใช้เวลาในการฝึกฝนประมาณ 5-6 ปี จนมีความชำนาญจึงได้เข้ามาช่วยงานครูสงคราม อย่างเต็มตัว และพร้อมที่จะสานต่ออุดมการณ์ในการอนุรักษ์ผ้าไหมมัดหมี่ของครูสงครามไม่ให้สูญหายไป

ชื่อผลงาน “ผ้าไหมมัดหมี่”

“อยากให้ทุกคนมองเห็นคุณค่าของผ้าไหมมัดหมี่ เพราะเป็นสิ่งที่สวยงามและต้องใช้ความเพียรพยายาม ความอดทนในการทำงานสูงมากจึงไม่อยากให้งานหัตถกรรมที่มีสูญหายไป”

ลำดับการสืบทอดงานหัตถศิลป์

รุ่นที่ 1 : นายสงคราม งามยิ่ง (พ่อตา)
(ครูช่างศิลปหัตถกรรมปี 2558)

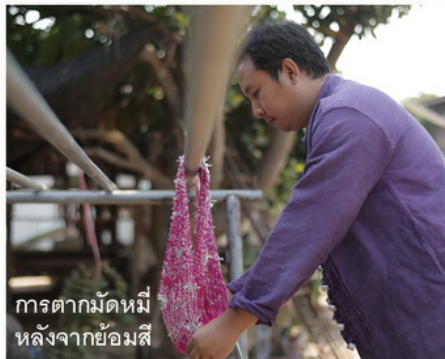
รุ่นที่ 2 : นายธนฤต คล้ายหงษ์ (ลูกเขย)

“การทอผ้าไหมมัดหมี่ นับเป็นวิถีชีวิตที่อยู่คู่กับคนอีสานมาอย่างยาวนาน ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษเน้นการทอถี่ เพื่อให้เนื้อไหมติดชิดกันแน่น ได้ลวดลายที่คมชัด สีเส้นสวยงาม จึงต้องคิดสรรหาไหมเนื้อดี คุณภาพ 100% เท่านั้น มาใช้เป็นเส้นพุ่งและเส้นยืน ปัจจุบันเรายังคงรักษาลวดลายมัดหมี่ในแบบดั้งเดิมของ อำเภอชนบท เอาไว้ นั่นคือ ลายนาคเกี้ยว และลายจ้เพชร ลายเหล่านี้ต้องมัดด้วยความละเอียดและมัดถี่ เพื่อให้ได้ผ้าทอมีความประณีต ลายเด่นชัดสวยงาม อย่างไรก็ตามการทำงานผ้าแต่ละครั้ง ผลงานที่ออกมาจะไม่เหมือนกันเพราะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และมีมือช่างแต่ละคน”

ธนภุต พัฒนาการย้อนมสีจากเดิม 6 สีเป็น 8 สี อาทิ สีขี้เถ้า สีเขียวทับทิม สีงูดิน เป็นต้น โดยไม่ต้องล้างสีออกในน้ำสุดท้าย นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาลายให้เหมาะกับการสวมใส่ในยุคปัจจุบัน อาทิ การนำลายนาคเกี้ยวซึ่งเป็นลายดั้งเดิมมาพัฒนาให้ดอกลายใหญ่ขึ้น และเอาลายหน้านางของผ้าออกแล้วเพิ่มเชิงผ้าแทน ทำให้ผู้บริโภคทุกวัยนำมาสวมใส่ได้ง่ายขึ้น

“เราอยากอนุรักษ์ภูมิปัญญาผ้าไหมมัดหมี่เอาไว้ให้ลูกหลาน จึงตั้งใจถ่ายทอดความรู้ให้ผู้สนใจที่ต้องการนำความรู้การทอผ้าไหมมัดหมี่ไปสร้างเป็นอาชีพมาโดยตลอด เพราะมองว่าจะเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการที่จะสืบสานให้งานทอผ้าไหมมัดหมี่อยู่คู่สังคมไทยต่อไป”

ปัจจุบันธนภุต คล้ายหงษ์ ได้พยายามเผยแพร่องค์ความรู้ผ้าไหมมัดหมี่สู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเป็นวิทยากรสาธิตร่วมกับครูสงคราม ถ่ายทอดให้แก่นักเรียน นักศึกษา และเปิดบ้านเป็นศูนย์เรียนรู้ “ผ้าไหมมัดหมี่บ้านครูสงคราม งามยิ่ง”

ผ้าไหมมัดหมี่ ลายนาคเกี้ยวแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์

การตากมัดหมี่หลังจากย้อมสี

ขั้นตอนดำเนินการ

1. **เตรียมเส้นไหม** คือ การเตรียมเส้นไหม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

การเตรียมเส้นไหมพุ่ง คือ การเลือกสายแล้วทำการวัดความยาวของพันหวีพิมพ์ เช่น ถ้าใช้ขนาดของ พันหวี 42 นิ้ว ให้ใช้โง่งมีขนาดน้อยกว่าพันหวี 1 เซนติเมตร เพื่อให้หวีหมีมีขนาดสั้นกว่าความยาวของพันหวี เพราะในขณะที่ทอผ้าจะเกิดแรงดึงของเส้นพุ่ง ทำให้หน้ากว้างผืนผ้าของพันหวี 42 นิ้ว มีขนาดเท่ากับความยาวของหวีหมีพอดี ส่งผลให้ผ้าเรียบสม่ำเสมอทั้งผืน

การเตรียมไหมเครือ (ไหมเส้นยืน) คือ การคั้นหูกหรือคั้นเครือ เป็นกรรมวิธีนำเอาเส้นไหมที่เตรียมไว้สำหรับเป็นไหมเครือไปคั้น(กรอ) ให้ได้ความยาวตามจำนวนผืนของผู้ทอผ้าไหมตามที่ต้องการ ไหมหนึ่งเครือจะทำเป็นผ้าไหมได้ประมาณ 20-30 ผืน (1 ผืนยาวประมาณ 180-200 เซนติเมตร)

2. **การต่อไหม** คือ การนำเส้นไหมดิบมาพอกด้วยด่างจากขี้เถ้าเพื่อไม่ให้เส้นไหมมีไขมันเกาะเรียกว่า "การต่อไหม" จะทำให้เส้นไหมขาวนวล

3. **การมัดหมี** คือ การมัดเส้นไหมในส่วนของเส้นพุ่งให้เกิดลวดลายตามที่ออกแบบไว้

4. **การย้อมสี** คือ การคั้นเอาน้ำจากพืชที่ให้สีนั้นๆ หรือใช้สีเคมีตามสีที่ต้องการนำมาต้มให้เดือด จากนั้นนำเส้นไหมชุบน้ำให้เปียกบิดพอหมาด กระตุกให้เส้นไหมเรียงเส้นกันแล้วจึงแช่น้ำย้อมสีที่เตรียมไว้ทิ้งไว้สักพัก นำไปผึ่งให้แห้งสนิท

5. **การแก้มสี** คือ การแก้มเชือกฟางที่มัดหมีแต่ละลวดอกให้หมดหลังจากการย้อมสี

6. **การทอผ้า** คือ การนำเส้นไหมที่มัดหมีแล้วมาทำการทอ โดยแบ่งเส้นไหมออกเป็น 2 ชุด

เตรียมอุปกรณ์

- เส้นไหม
- สีย้อมไหม
- เครื่องเตรียมเส้นไหม
- เครื่องทอผ้า

เส้นไหมยืน ซึ่งไปตามความยาวผ้า อยู่ติดกับที่ทอหรือแกนหมุนด้านยืน

เส้นไหมพุ่ง ถูกกรอเข้ากระสวย เพื่อให้กระสวยเป็นตัวนำเส้นด้าย พุ่งสอดขัดเส้นด้ายยืนเป็นมุมฉาก ทอสลับกันไปตลอดความยาวของผืนผ้า การสอดด้ายพุ่งแต่ละเส้นต้องสอดให้สุดถึงริมผ้าแต่ละด้าน แล้วจึงวกกลับมา จะทำให้เกิดริมผ้าเป็นเส้นตรงทั้งสองด้าน ส่วนลวดลายของผ้านั้นขึ้นอยู่กับกราวางลายผ้าตามแบบของผู้ทอที่ได้ทำการมัดหมีไว้ ถือเป็นอันเสร็จสมบูรณ์

สแกนหาโลโก้
ผ่าน Application